

KOMUNIKAT ZARZĄDU POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA Nr 2 (29) Luty 2015 roku

KOMUNIKAT ZARZĄDU POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA

Nr 2 (29)

Luty 2015 roku

[Pobierz PDF](#)

Walne Zebranie

Zarząd zaprasza na doroczne Walne Zebranie Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, które odbędzie się w dniu 28 lutego 2015 w siedzibie Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie przy ulicy Solec 24. Początek obrad o godz. 11:30. Drugi termin - 11:45. (Pierwotny termin posiedzenia Rady wyznaczony na 7 lutego został na prośbę członków zmieniony ze względu na ferie zimowe i przerwę międzysemestralną.)

Program obrad Walnego Zebrania obejmuje punkty:

- przygotowania do jubileuszu 15-lecia organizacji i Konferencji Jubileuszowej 28. 03. 2015,
- publikacja Bibliografii (z tekstami o działalności),
- plan wydawniczy na 2015 rok,
- digitalizacja publikacji i czasopism,
- punktacja czasopism,
- klasyfikacja Instytutu,
- konferencje w 2015 i 2016 roku,
- projekty badawcze,
- sprawozdanie finansowe,
- uchwały w sprawach działalności Instytutu,
- sprawy członkowskie i składki,
- wolne wnioski.

Według §11 Statutu:

1. Walne Zebranie podejmuje uchwały większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, zaś w drugim terminie zwyczajną większością głosów. Zawiadomienie o drugim terminie powinno być z góry podane w zawiadomieniu o zwołaniu Walnego Zebrania.
2. Walne Zebranie jest prawomocne bez względu na ilość obecnych Członków Organizacji, jeżeli wszyscy zostali prawidłowo zawiadomieni o jego terminie.

Zarząd uprzejmie prosi niektórych członków o opłacenie składek przed Walnym Zebraniem.

Przed Walnym Zebraniem o 10:30 odbędzie się posiedzenie Rady Naukowej z udziałem profesorów i doktorów habilitowanych – członków Instytutu oraz Zarządu.

Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata

w Warszawie, przy ul. Foksal 11 lokal 6,

zaprasza na:

- **Ogólnopolskie Seminarium Sztuki 1945-1970** w dniu 14 lutego (sobota) o godz. 11 z

wykładem dr Aleksandry Sumorok (Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi; PISnSS), *Wkraczając w socrealizm. Wokół problematyki polskiego wnętrza lat 1949-1956 / Entering the socialist realism. The problems of Polish interior design in the years 1949-1956.*

II Konferencja Studiów nad Strojem *Sztuka stroju, strój w sztuce / Art of costume, costume in art*

W dniach 15 -16 stycznia 2015 roku odbyła się w Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie konferencja „Sztuka stroju, strój w sztuce”. Była to drugie międzydyscyplinarne spotkanie badaczy podejmujących Studia nad Strojem, zorganizowane przez PISnSS. Pierwsze miało miejsce w styczniu 2012 roku, a rezultaty ówczesnej debaty zostały opublikowane w tomie pod tytułem „Strój - zwierciadło kultury”. Tegoroczna konferencja, która została przygotowana ze współpracy z Klubem Kostiumologii i Tkaniny Artystycznej warszawskiego SHS-u, cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. Oprócz 27 referentów wzięło w niej udział ponad 60 słuchaczy, zarówno badaczy, w tym historyków sztuki, antropologów kultury, literaturoznawców, kulturoznawców, jak projektantów i pasjonatów stroju oraz jego historii. Pierwszego dnia zaprezentowane zostały wystąpienia omawiające takie zagadnienia jak: moda jako sztuka, strój w portrecie, historyzm i historyczne fantazje oraz strój jako manifest artystyczny. Następnego natomiast podjęto kwestie symbolu w ubiorze oraz ubioru jako symbolu, a także rozważania dotyczące artystycznej

dokumentacji stroju i jego znaczeń w sztuce współczesnej. Warto podkreślić, że zaprezentowane wystąpienia omawiały stój i jego relacje ze sztuką bardzo szeroko, zarówno historycznie - od pradziejów po współczesność, jak i geograficznie - referaty dotyczyły nie tylko kultury zachodniej, lecz również Azji i Afryki. Towarzyszyła im żywa dyskusja i przyjazna atmosfera interdyscyplinarnej wymiany myśli. Planowana jest publikacja prezentująca efekty tego spotkania.

dr Magdalena Furmanik-Kowalska

Zarząd informuje:

KONFERENCJE W 2015 ROKU

28.03. 2015 WARSZAWA

Jubileuszowa Konferencja z okazji 15-lecia działalności Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata i jego poprzedników: Stowarzyszenia Sztuki Nowoczesnej (2000-1011) i Polskiego Stowarzyszenia Sztuki Orientu (2006-2011)

Konferencja krajowa, w języku polskim

Miejsce: Stowarzyszenie Architektów Polskich

Organizatorzy: prof. Jerzy Malinowski i Zespół Organizacyjny

29-30.05. 2015 TORUŃ

Konferencja: ***Snuć nić jak opowieść. Tkaniny w kulturach świata / To reel a thread like a tale. Fabric in cultures of the world***

Konferencja krajowa, w języku polskim

Miejsce: Uniwersytet Mikołaja Kopernika - Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej

Organizator: dr hab. Anna Nadolska-Styczyńska

11-13. 09. 2015 KRAKÓW

Konferencja: **Textiles of the Silk Road. Design and decorative techniques from Far East to Europe.**

Konferencja międzynarodowa, w języku angielskim

Miejsce: Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”

Organizatorzy: Aleksandra Görlich

07-09.10. 2015 TORUŃ

VI Konferencja Sztuki Nowoczesnej **Paris et les artistes polonais 1945-1989**

Konferencja międzynarodowa, w języku francuskim i angielskim

Miejsce: Centrum Sztuki Współczesnej

Organizatorzy: prof. Jerzy Malinowski (przew.), prof. Jan W. Sienkiewicz, dr Małgorzata Geron (sekr.), dr Agnieszka Kluczevska-Wójcik, dr Piotr Majewski

Załącznik 1

-

20-22.10. 2015 KRAKÓW

Konferencja **East Asian theatres: traditions - inspirations - European / Polish contexts**

Konferencja międzynarodowa, w języku angielskim,

Miejsce: Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”

Organizatorzy: prof. Jerzy Malinowski (przew.), Bogna Dziechciaruk-Maj, dr Joanna Wasilewska oraz Zespół Organizacyjny - dr Magdalena Furmanik-Kowalska, Maurycy Gawarski, dr Jakub Karpoluk, dr Bogna Łakomska, Wioletta Laskowska-Smoczyńska i dr Iga Rutkowska.

Załącznik 2

16-18.11. 2015 WROCŁAW

Konferencja ***Sztuka polska na Ziemiach Zachodnich i Północnych 1945-1981. W 70-lecie powrotu do Polski***

Konferencja ogólnopolska, w języku polskim,

Miejsce: Muzeum Architektury i Muzeum Narodowe

Organizatorzy: prof. Anna Markowska (przew.), prof. Jerzy Malinowski oraz Zespół Organizacyjny

Załącznik 3

19-20.11.2015 ŁÓDŹ

Konferencja ***Afrykańska tradycja - afrykańska nowoczesność***

Konferencja krajowa, w języku polskim,

Miejsce: Uniwersytet Łódzki - Katedra Historii Sztuki

Organizatorzy: dr hab. Aneta Pawłowska (przew.), prof. Jerzy Malinowski, dr hab. Anna Nadolska-Styczyńska

---

Załącznik 1:

Polish Institute of World Art Studies

Nicolaus Copernicus University - Department of History of Modern Art, Faculty of Fine Arts; Department of History of Polish Art and Culture in Emigration, Chair of History of Art and Culture, Faculty of History; University Library

Invite to the

6th CONFERENCE OF MODERN ART IN TORUŃ

Paris et les artistes polonais / Paris and the Polish Artists

1945-1989

The Center of Modern Art, Toruń, Wały gen. Sikorskiego 13

7-9 October, 2015

"Paris and the Polish Artists. 1945-1989" is a conference devoted to Polish-French artistic relations after World War II, in the time dominated politically by the communist ideology and defined by Poland's position within the "people's democracy" states camp. Since the 50s Polish authorities, discreetly opposing political and cultural Soviet ideology of socialist realism (generally rejected by artistic circles in 1955) promoted modernity following the model of art developed in France - a country politically supporting Poland (gen. Charles de Gaulle), where the left linked to the Communist Party of France had a strong position. Poland's pro-French policy (including the culture) stemmed also from a desire to marginalize London as the seat of the Polish government in exile.

Most privileged was the tradition of French modernism, drawn from most vividly and in a variety of ways by the post-impressionism of the Kapists ("Paris Committee") group, who after 1945 took main positions in the education and artistic life through the surrealist inspirations of the late 40s and 50s, as well as the influence of tachism and the references to the new Parisian avant-garde

of the 60s and 70s. It was accompanied by strong influence of French philosophy (existentialism), literature and film (New Wave), which were always available and popular in Poland, especially in view of the dominant position of the French language.

The Polish-French contacts have always been strong, especially since the French side, wanting to strengthen their own, international, and sometimes anti-American position, promoted the scholarship exchange, partaken by a large part of the Polish artistic and intellectual milieu. France was sympathetic to Polish artists, especially at the time when Poland was losing its political sovereignty. France was visited by the most prominent representatives of politics, science and art who found space and friendly atmosphere for free creative activity. Polish artists were present and active in France, particularly in Paris, also after World War II. This period is of main interest to the conference organizers. The time frame covers the years 1945-1989, i.e. the period which in the history of Poland was marked with subordination to the Soviet Union. At that time in Western Europe, on the one hand, developed the consumer culture, on the other - there were Cold War tensions between East and West, ended only by free parliamentary elections in Poland and the fall of the Berlin Wall. In the post-war France, Polish culture at least twice experienced moments of a particularly broad interest. Each time they were connected with the aspirations to gain freedom behind the Iron Curtain. In the post-thaw period, in the second half of the 50s, many Polish artists representing modern artistic trends exhibited with success in Parisian galleries. The second moment of recognition for Polish culture came in the days of "Solidarity". Its culmination in the area of art was the organization of the exhibition "Présences polonaises" at the Centre Pompidou in 1983.

The organizers of the conference are interested in the following questions: How did the milieu of the Polish artists living in France after World War II function? After the war, what was the position of the artistic pre-war emigration? What were the phenomena that focused the attention of the younger generation artists who arrived there? What was their relationship with the artistic circles of Paris, the Polish ones, the French, or international? Many of them settled in Paris permanently, others after shorter or longer stays would return home to popularize the universal language of art oozed in by the Seine river. Thus, beside seeking answers to the questions about the post-war artistic emigration to France, we will assess the meaning of Paris to Polish artists, especially the so-called modern artists, the meaning of a city whose specifically "extraterritorial" culture was perceived for a long time after the war as the artistic center of the world and a source of ideas, inspirations, models. Let us glimpse at the trails that led Polish creators throughout the map of the artistic Paris and how they influenced the transformations of art in Poland.

As in previous epochs, artists went to Paris to learn. In this context, it will be indispensable to recognize the presence of Polish artists in artistic schools and academies, both public and private. These would be attended by painters, sculptors, architects and photographers, both Poles and those of Polish origin. Sometimes they were accompanied by Polish art criticism, developed in Paris as well as reaching them from Poland. On the other hand, using the scholarships granted by both the French government and Poland, the artists traveled to participate in individual and group exhibitions. Shortly after the war, many Polish artists-emigrants regularly participated in the Paris salons. In turn, the artists coming from Poland would exhibit in private galleries. Poles participated in contest exhibitions, sometimes enjoying spectacular success. It is worthwhile to take a look at this area of the Polish presence in France, reflected both by documents, memoirs, archival material, as well as by public collections of modern art featuring numerous works of Polish modern and contemporary artists.

Galerie Lambert, opened in 1959, presented to Paris not only Polish émigré artists as well as those working in Poland, but also interesting personalities of international art. It was linked with the Polish political exile circles in France, centered primarily around the Literary Institute, active in

Paris from July 1947, and the Pallottine Centre. These institutions were of great importance for the underground culture back in Poland, but also for the culture in emigration, including the arts, through the involvement of, among others, Jerzy Giedroyc and Józef Czapski, who would often help artists-emigrants or offer advice to those coming for short stays. Many Polish artists (like Tadeusz Kantor) and critics (like Mieczysław Porębski) traveled frequently to Paris, from where they brought news about new art (also outside France).

The title of the conference refers to the well-known exhibition prepared under the direction of Dr. Elżbieta Grabska at the Musée Bourdelle in Paris and the National Museum in Warsaw in 1997, bearing the title "Around E.-A. Bourdelle. Paris and the Polish artists 1900-1918", which was a summary of research on the Polish art in Paris after 1900.

The program of the 3-day / 2 session conference will feature a wide scope of topics, including:

- French post-war art and its reception in Poland,
- the fate of the pre-war Polish art colony after 1944 (after the liberation of Paris),
- the work of Polish artists and architects, who settled in France after the war,
- Polish artistic colony in Paris - institutions, associations and artistic groups, press,
- Polish scholars (artists, architects and art critics) in France,

- Polish artists' exhibitions in Paris and the participation of Polish artists in Salons and exhibitions in

France,

- Polish galleries and art dealers in Paris,
- official exhibitions of French art in Poland and of Polish art in France,
- French critics on Polish art and artists,
- Polish critics on French art,
- art in the Paris "Kultura" ("Culture") and other Polish periodicals in France,
- links between Polish artist colony in Paris and Polish artistic circles in other countries (London,

Rome, New York, Chicago, Tel-Aviv),

- Polish-French artistic links compared with those with other countries,
- national identification of the artists from Poland in France,
- the collections and documentation of post-war Polish art in France.

A separate section will be devoted to comparative studies on art colonies set in the in post-war Paris by other communist nations in Europe and Asia (including Czechs, Lithuanians, Russians, Romanians, Ukrainians, Hungarians, also Chinese).

The conference will be held in two parallel sessions. The conference languages are French and English.

Applications should be sent on the attached form till June 30, 2015 to the following address:
paris.conf@world-art.pl

The conference fee is 200 PLN or 50 Euro, for doctoral students 100 PLN or 25 Euro.

Payments should be processed till 30 August, 2015 to: Credit Agricole, Orłąt Lwowskich 1, 53-605

Wrocław. IBAN: PL 24 1940 1076 3101 7420 0000 0000. Swift code: LUBWPLPR.

The participants will cover the travel cost and accommodation at a hotel. The organizers will endeavor to obtain funds to cover the accommodation and meals.

Organizational committee:

*Prof. Jerzy Malinowski (chairman; jmalin@poczta.onet.pl), Prof. Jan W. Sienkiewicz (janwikt1@yahoo.it), Dr. Małgorzata Geron (scientific secretary; m.geron@poczta.fm), Dr. Agnieszka Kluczevska-Wójcik (akluczevska@msn.com), Dr. Piotr Majewski (Department of History of Art, Institute of Fine Arts, **Maria Curie Skłodowska University**; mpetrus@poczta.onet.pl), Dr. Krzysztof Nierzwicki (director, University Library in Torun; krzysn@umk.pl), Dr. Emilia Ziółkowska (secretary; emilazet@02.pl).*

Załącznik 2:

POLISH INSTITUTE OF WORLD ART STUDIES

and

MANGGHA MUSEUM OF JAPANESE ART AND TECHNOLOGY

invite to the international scientific conference

EAST ASIAN THEATRES:

TRADITIONS - INSPIRATIONS - EUROPEAN / POLISH CONTEXTS

20 - 22 October 2015

at the Manggha Museum of Japanese Art and Technology

in Krakow

Poland has a long tradition of artistic and theatrical contacts with the countries of East Asia: China and Korea. In the 17th and 18th century, the Jesuits' theater reached for the themes from the history and religion of China and Japan. Since the beginning of the 20th century, Poland was visited by prominent actors such as Sada Yakko and Mei Lanfang, as well as ensembles - Peking opera, *nō* and *kabuki* theaters, Korean *pansori* artists. For the leading creator of the Polish 20th century theater, Jerzy Grotowski, the Chinese theater became an important source of innovative inspirations. Presently, the research on the theater and art of East Asia is conducted in major scientific centers in Poland - University of Warsaw, Jagiellonian University in Krakow, Adam Mickiewicz University in Poznan and Nicolaus Copernicus University in Torun. East Asian art collections are featured by National Museums in Krakow, Poznan, Warsaw and Wroclaw, the Manggha Museum of Japanese Art and Technology in Krakow, whose collection includes many exhibits related to Japanese theater, and the Asia and Pacific Museum in Warsaw with its rich collection of theater puppets and masks from many countries.

The sixth conference organized by the Polish Institute of World Art Studies (and its predecessor, the Polish Society of Oriental Art) dedicated to East Asia will at the same time be the first one fully focused on theater, although theater themes have appeared already in the programs of previous conferences devoted to individual countries in the region (see the archive at www.world-art.pl).

The organizers invite experts in the history and theory of theater, theater culture, art history, aesthetics, ethnology and cultural anthropology of East Asia.

The scope of the conference includes the following topics:

I. SPECTACLE

- actor-character
- the viewer and the audience
- realism, symbol, convention

II. THEATRICAL PLASTICS AND ICONOGRAPHY

- building, interior, stage machinery
- set design, costume, prop, doll, mask
- portraits of actors, iconography of the show, theater in the movie
- advertisement, sign, poster, theater program

III. THEATRE - CULTURAL CONTEXTS

- theater and the social context

- theater vs. politics
- theater vs. religious life and rituality
- theater and gender

IV. RELATIONS BETWEEN EAST ASIA THEATRES WITH THE WORLD / POLISH THEATRE

- Chinese diaspora theatrical forms and their relationship with local cultures
- reinterpretations of tradition in contemporary East Asian theater
- reception of East Asian theaters in Europe
- reception of European theaters in East Asia
- European avant-garde theater and East Asia

The conference will be held in English in English, maximum length 250 words, should be sent to the following address:

eath@world-art.pl or submitted via **www.world-art.pl** till **30 June 2015**.

The entry fee is 50 € (200 PLN), for doctoral students 25 € (100 PLN).

The organizers will endeavor to provide participants with accommodation for the duration of the conference.

Detailed information will follow.

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Jerzy Malinowski - President, Polish Institute of World Art Studies; Nicolaus Copernicus University - Chairman (jmalin@poczta.onet.pl)

Bogna Dziechciaruk-Maj - Director, Manggha Museum of Japanese Art and Technology

Prof. Beata Kubiak Ho-Chi - University of Warsaw; Polish Institute of World Art Studies

Prof. Zbigniew Osieński - University of Warsaw (professor emeritus); Academy of Dramatic Art in Warsaw, Polish Institute of World Art Studies

Dr Jadwiga Rodowicz - Polish Institute of World Art Studies

Dr Joanna Wasilewska - Vice-President, Polish Institute of World Art Studies; Director, The Asia and Pacific Museum in Warsaw

Prof. Estera Żeromska - Adam Mickiewicz University; Polish Institute of World Art Studies

ORGANIZATIONAL COMMITTEE

Dr Magdalena Furmanik-Kowalska - Polish Institute of World Art Studies

Maurycy Gawarski - University of Warsaw; Polish Institute of World Art Studies

Dr Jakub Karpoluk - Polish-Japanese Academy of Information Technology; Polish Institute of World Art Studies

Wioletta Laskowska-Smoczyńska - Manggha Museum of Japanese Art and Technology

Dr Bogna Łakomska - Academy of Fine Arts in Gdańsk; Polish Institute of World Art Studies

Dr Iga Rutkowska - Adam Mickiewicz University; Polish Institute of World Art Studies

---

Załącznik 3

Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego i Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata w Warszawie

we współpracy

z Muzeum Architektury oraz Muzeum Narodowym we Wrocławiu

zapraszają do udziału w konferencji

Sztuka polska na Ziemiach Zachodnich i Północnych

w latach 1945-1981.

W 70-lecie powrotu do Polski

Muzeum Architektury (architektura, dizajn)

Muzeum Narodowe (sztuki plastyczne)

w dniach **16-18 listopada 2015** roku we Wrocławiu

Nie napisano niestety dotąd historii sztuki polskiej, która zaczynałaby się na Ziemiach Zachodnich i Północnych tzw. Odzyskanych. A przecież to kusząca perspektywa, sięgająca do innych niż stereotypowe cech Polaków - do ich nowoczesności, humoru i pracowitości. Trudno dzisiaj w ogóle pomyśleć o polskiej sztuce współczesnej bez Wrocławia, Gdańska, Szczecina, Elbląga, Olsztyna,

Koszalina, Opola czy Gliwic. Bez Kiejstuta Bereźnickiego, Waldemara Cwenarskiego, Jerzego Grotowskiego, Natalii LL, Gerarda „Bluma” Kwiatkowskiego, Barbary Kozłowskiej, Jerzego Rosołowicza... Bez krzesła nr 366 Józefa Chierowskiego, ceramiki Krystyny Cybińskiej, tkanin Barbary Hulanickiej i bez wrocławskiego trzonoliniowca - modernistycznego budynku, zwanego pieśczośliwie wisielcem... To tu, na Ziemiach Odzyskanych, nastąpiło scalanie się środowisk artystów m.in. ze Lwowa i Krakowa, a także Francji (Józef Gielniak). Ziemie Odzyskane stały się miejscem osadnictwa Polaków z utraconych kresów wschodnich, a także przesiedleń ludnościowych, m.in. Bojków, Łemków i Ukraińców, w ramach tzw. akcji „Wisła”. Sam Dolny Śląsk stał się ponadto po wojnie obszarem osadnictwa ocalałych z Zagłady Żydów, nadzieją na odbudowę ich życia w Polsce. A także miejscem, gdzie po 1949 roku osiedlali się Grecy i Macedończycy.

Do programu konferencji zostanie włączony Gdańsk. Jako dawne Wolne Miasto nie wchodził w skład Ziemi Odzyskanych. Jednak powojenne procesy kulturotwórcze w Gdańsku bliskie są problematyce tych Ziemi.

Uruchomiona niedawno i wspaniale funkcjonująca, dzięki najlepszym polskim artystom Akademia Sztuki w Szczecinie, jest spadkobierczynią twórczej mobilizacji miasta, jaka była związana z organizacją tam od 1962 roku **Festiwalu Polskiego Malarstwa Współczesnego**. Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych, dziś Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, założona **znacznie wcześniej, bo od razu po wojnie, w 1945 roku, wraz z powołanymi trzy lata później Festiwałem Sztuk Plastycznych w Sopocie**, osiągnęła szybko poziom rozpoznawalnej oryginalności, dzięki postawieniu na „prawdziwe malarstwo.” Instytut Sztuki Uniwersytetu Opolskiego narodził się co prawda dopiero po upadku starego systemu (1990), ale prężnie działające Muzeum Śląska Opolskiego - które zaczynało już w 1945 roku jako Polskie Muzeum Miejskie - ze znakomitą dziś kolekcją obrazów, m.in. Krzysztofa Buckiego i Jana Cybisa, jest ważnym punktem na artystycznej mapie Polski. Wrocław dla artystów lat 70. pozostawał fenomenem porównywalnym wręcz z Nowym Jorkiem i Amsterdamem; był stolicą polskiego konceptualizmu i stolicą teatralną Europy. Tu działał teatr sensybilistów, zadający kłam opiniom historyków sztuki z centralnej Polski, że w Polsce nie było tradycji dadaistycznej oraz Jerzy Grotowski, jeden z najwspanialszych twórców teatru w całej naszej historii, a ponadto także Jerzy Ludwiński, krytyk i twórca autorskiej Galerii pod Moną Lizą. Olsztyńskie środowisko plastyczne początkowo działało co prawda jako delegatura bydgoskiego ZPAP, jednak ukonstytuowanie się olsztyńskiego oddziału związku wymusiło wkrótce powstanie lokalu BWA i zaowocowało szybko ciekawymi wystawami lokalnego środowiska, a w 2009 roku założeniem Wydziału Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Leżący niewiele ponad godzinę jazdy od Olsztyna Elbląg to siedziba słynnej galerii El, a inicjatywa jej szefa Gerarda Kwiatkowskiego - pracującego w zakładach „Zamech” - by powołać Biennale Form Przestrzennych (1965), wywołała brzemienne skutki dla wchodzenia najnowszej plastyki w przestrzeń publiczną. Współpracy z robotnikami nigdy potem nie traktowano zaś chyba z równą powagą. Najciekawsze plenery i sympozja artystyczne doby PRL-u odbywały się zresztą na Ziemiach Odzyskanych, m.in. Sympozja "Złotego Grona" organizowane w Zielonej Górze w latach 1963-1981, Sympozjum Wrocław '70, plener "Ziemia Zgorzelecka" w Opolnie-Zdroju (1971) czy Sympozjum w Turoszowie (1971) oraz plenery w Osiekach (1963-1981).

Utworzenie Wydziałów Architektury na Politechnikach we Wrocławiu, Gdańsku, Szczecinie i Gliwicach umożliwiło wykuwanie kadr dla terenów, które wymagały przede wszystkim szybkiej odbudowy i tworzenia infrastruktury mieszkaniowej i budowli użyteczności publicznej. Równocześnie miejsca te stały się ostoją przede wszystkim dla profesorów i architektów ze środowiska lwowskiego i wileńskiego, którzy do nowych ośrodków przenieśli swoje doświadczenie modernizmu lata trzydziestych. Nurt modernizmu, przygaszony nieco w pierwszej połowie lat pięćdziesiątych, odżył po odwilży 1956 roku i w następnych piętnastu latach przyniósł bardzo interesujące rozwiązania. Jednocześnie jednak mizéria gospodarcza epoki Gomułki, wprowadzenie

normatywów i braki materiałów niweczyły, czasem gruntownie, ciekawe pomysły. Stąd "niechciane dziedzictwo architektury okresu PRL-u" ma tak skomplikowane oblicze i budzi tyle kontrowersji. Celem konferencji będzie wydobyć nie tylko blasków, lecz także i cienie dziejów architektury na tych ziemiach. Trudna w ocenie i budzące szczególne emocje jest odbudowa/ zniszczenie miast na Ziemiach Zachodnich i Północnych; ten temat także będzie przedmiotem obrad.

Genius loci tzw. Ziemi Odzyskanych nie sposób oddzielić od geografii historycznej i krytycznej aplikacji jej metodologii. Z jednej strony refleksji wymaga ukorzenienie się kultury polskiej i jej osvajanie, z drugiej – konstrukcja określonej wizji tych Ziemi, gdyż kontrolowanie dyskursów historycznych można było zacząć od punktu zero. A przecież i tak – mimo dyscyplinowania – zdarzało się niejednokrotnie, jak to dowcipnie komentowano, iż duch germański przelatywał jak nietoperz przez jasne, zracjonalizowane i poddane procesom socjalistycznej modernizacji przestrzenie Ziemi Obiecanych, zaludniane przez różnorodną ludność napływową. Czy dzisiaj ciągle możemy jeszcze mówić o specyfice Ziemi Odzyskanych?

Często do podjęcia ważnych inicjatyw zachęcają nas suche liczby okrągłych jubileuszy. Faktycznie, w przypadku naszej konferencji można mówić o okrągłej rocznicy 70-lecia przyłączenia Ziemi Zachodnich i Północnych oraz o równie okrągłej rocznicy 45-lecia podpisania układu PRL-RFN przez polskiego premiera Józefa Cyrankiewicza, byłego więźnia obozu koncentracyjnego Auschwitz i niemieckiego kanclerza Willego Brandta, byłego politycznego uchodźcy z nazistowskiego państwa, którego władze pozbawiły obywatelstwa III Rzeszy. Liczby i rocznice są tu w istocie jedynie pretekstem. Przypomnieć jednak należy, że mija właśnie także równo ćwierćwiecze od zniesienia w Polsce cenzury, a dobre relacje sąsiedzkie z Niemcami sprzyjają dzisiaj pogłębionej i pozbawionej ideologicznych uprzedzeń rozmowie.

Jako górną granicę historyczną naszych dyskusji przyjęliśmy rok 1981 wychodząc z założenia, iż od stanu wojennego mówić można o runięciu konsensu z władzą komunistyczną; przeto historia po 1981 roku jest – jak się wydaje – nieco lepiej opisana. Niemniej, po wydaniu tomu materiałów obejmujących lata 1945-1981 planujemy organizację drugiej konferencji – od stanu wojennego do współczesności.

Historia Ziemi Zachodnich i Północnych była w PRL-u często instrumentalizowana i wykorzystana w propagandzie państwowej. Dziś możemy skonstatować, że badania historyków czy socjologów poprzedziły zdecydowanie badania, które na gruncie historii sztuki nigdy w gruntowny sposób się nie odbyły. Mamy dotąd częściowe badania, a zaproponować chcemy kilkudniowe spotkanie, które konfrontowałoby problematykę w gruncie rzeczy dość różną, na różnych ziemiach – Warmii i Mazurach, Dolnym Śląsku, Śląsku Opolskim, Pomorzu Zachodnim i w Gdańsku. Chcielibyśmy pomówić zarówno o architekturze i dizajnie, jak o sztukach plastycznych (malarstwo, rzeźba, grafika, fotografia, nowe media).

Na rozmowy o architekturze zapraszamy do przestronnych wnętrz Muzeum Architektury we Wrocławiu, na rozmowy o sztukach plastycznych – do pobliskiego Muzeum Narodowego, mieszczącego autorską – o historycznej już dziś wadze – kolekcję malarstwa Mariusza Hermansdorfera.

Czekamy na zgłoszenia od historyków architektury, historyków sztuki i kulturoznawców. Prosimy o krótki abstrakt 20-minutowego wystąpienia. Oprócz możliwości ustnej prezentacji własnych badań oferujemy możliwość druku w serii wydawniczej Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata.

Wysokość wpisowego to 150 zł., dla doktorantów 75 zł.

Organizatorami konferencji są: dr hab. Anna Markowska, profesorka Uniwersytetu Wrocławskiego i

przewodnicząca Rady Naukowej Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, dr hab. Agnieszka Zabłocka-Kos, profesorka Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. zw. dr hab. Jerzy Malinowski, prezes Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata i profesor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz mgr Zofia Reznik, doktorantka Uniwersytetu Wrocławskiego (sekretarz).

Zgłoszenia prosimy adresować na ziemie.odzyskane2015@gmail.com lub za pośrednictwem strony internetowej PISnSŚ www.world-art.pl do 30 czerwca 2015 roku.

Strona internetowa: <http://www.world-art.pl>

Facebook

Oddział Warszawski

<http://www.facebook.com/pages/Polski-Instytut-Studi%C3%B3w-nad-Sztuk%C4%85-%C5%9Awiata/504390379582972>

Anna Sembiring - administrator profilu (aquarina@o2.pl).

Oddział Krakowski

<https://www.facebook.com/PolskiInstytutStudiowNadSztukaSwiataKrakow?ref=hl>

Aleksandra Goerlich - administrator profilu (krakow@sztukaorientu.pl)

Składki

Zarząd gorąco prosi i przypomina członkom o **płaceniu składek** za okres od rejestracji Instytutu, to znaczy od lipca 2011 roku (normalna składka - 10 zł; ulgowa dla doktorantów - 5 zł, dla emerytów i rencistów - również ulgowa 5 zł, wprowadzona uchwałą zarządu od października 2012 roku). Składki stanowią podstawowy fundusz, z którego możemy pokrywać koszty utrzymania lokalu Instytutu; czynsz za wynajem oraz rachunki za energię elektryczną i wodę to łącznie około 1000 zł miesięcznie.

Numer konta Instytutu w Credit Agricole Bank Polska:

24 1940 1076 3101 7420 0000 0000

„Lokal przy ul. Foksal 11 jest wykorzystywany na cele kulturalne przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata dzięki pomocy Miasta Stołecznego Warszawy - Dzielnicy Śródmieście.”